www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Nestor T. Kolee
DER JUNGE, DER AUF EINEM ESEL RITT:
Das Leben ist keine Reise

Copyright © 2020, Nestor T. Kolee
All rights reserved.
Serbian (Worldwide) edition published by arrangement with Montse Cortazar Literary Agency (www.montsecortazar.com).
Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05332-6

ČUVAMO PRIRODU

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

NESTOR T. KOLE

Dečak i magarac

Život nije putovanje

Prevela Sonja Stanković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.

Za Vinsenta i Valentina,
Da uvek sledite svoje snove

PROLOG

Dečak je bio izuzetno ponosan. Jahao je na magarcu predvodeći čitav karavan. Ostala deca su sela na svoje magarce i krenula za njim. Otac ga je prijavio da jaše malog magarca, međutim, vlasnik životinja ga je pogledao i potom stavio na glavnog magarca.

Svi su krenuli, a dečak je nastavio da miluje magarca. Grupa se kretala kroz prelepi andaluzijski pejzaž. Sve vreme na čelu je bio dečak, koji je jedva primećivao okolinu i brinuo samo o životinji.

Prešli su otprilike pola puta, kada se glavni magarac naglo zaustavio. Nakrivio je blago glavu i počeo da pase.

Dečak je bio zadovoljan. „Prvo jedi kako treba“, govorio je životinji i nije prestajao da je mazi dok se odmarala.

Ali druge životinje se nisu zaustavile. Dete koje je sedelo na drugom magarcu u grupi sada je projahalo pored njih. Uvek je imalo malog dečaka ispred sebe i sada mu je bilo drago što je jednom bilo na čelu. Dete je zasijalo dok je prolazilo pored dečaka. Sada je prošlo i dete koje je sedelo na trećem magarcu. I četvrto i peto, i tako dalje. Dečak je, međutim, nastavio da mazi magarca. „Odmori se malo, zaslužio si“, rekao je smešeći se. Magarac je nastavio da jede u miru, puštajući ostale životinje da prolaze.

Dečak je primetio kako su se deca na magarcima koja su prolazila pored njih s vremena na vreme menjala. Dok su se prva samo radovala što su malo ispred ostalih, deca koja su jahala pozadi počela su da se sve više raduju što su dečak i njegova životinja bili sve bliži začelju. Radosni osmesi najpre su se pretvorili u ravnodušnost, a na kraju u gorki osmeh. Neki su se čak i podrugljivo smejali i govorili gluposti.

Dečaku, međutim, to nije smetalo. Jedva da ih je čuo. I ukoliko bi primetio, bio bi samo malo iznenađen. Ali onda bi se brzo posvetio magarcu, kojeg nije prestajao

da mazi, i podstakao ga je da nastavi da pase. To je trajalo sve dok poslednje dete nije projahalo pored njih. Na njegovom licu dečak je video nešto nalik sažaljenju, jer je to dete znalo kakav je osećaj biti na kraju karavana. Tako će biti poslednji prvi. (Matej, 20:16)* To je ono što su ovom detetu uvek govorili, ali ono je odavno izgubilo veru u to.

Kada je poslednji magarac prošao pored njih, dečakova životinja je prestala da pase. Podigla je glavu, kratko osmotrila karavan, a onda krenula sasvim sama. Kao da mu je stalno maženje davalo energiju, glavni magarac je sada trčao za ostalima svojim tempom. Tako je, kao i na početku puta, bio malo brži od ostalih, i dete po dete, magarac po magarac, i dečak i magarac počeše da prestižu ostale.

Lica dece ovoga su puta izgledala sasvim drugačije. Dok je poslednje dete u karavanu još izgledalo srećno što makar nije sve vreme bilo na začelju, iz pogleda ostalih najpre je prozborilo čuđenje, koje se potom pretvorilo u negodovanje i zavist. Među decom koja su još bila u

* Biblijski citati davani su prema prevodu Đure Daničića Starog zaveta i Vuka Karadžića Novog zaveta. (Prim. lekt.)

prednjem delu karavana mališan je osetio nešto poput konkurencije. Primetio je kako teraju životinje da trče brže kako ih njegov magarac ne bi pretekao. Ali najgore je bilo sa vođom: dok se na njegovom licu nekada video sjaj, sada ga je polako obuzimao gnev dok je dečak polako jahao pored njega.

Tako je dečakov magarac konačno opet poveo karavan. Sve ovo vreme dečak nije prestajao da mazi magarca, a njegov ponos sa početka sada se pretvorio u duboku ljubav.

PRVO POGLAVLJE

Slaba kiša padala je na vetrobransko staklo. Brisači su sklanjali kapi kiše, prašinu i pesak koje je automobil pokupio na španskom seoskom putu. Razmazana prljavština formirala je pruge koje su se uklopile u neplodnu pustoš olovnog, teškog pejzaža kroz koji je Tom prolazio automobilom. Izgubio je orijentaciju. Život mu više nije nudio nikakav smer.

Prošle su nedelje od smrti njegovog oca. Ali sa svakim danom koji je od tada prolazio njegova dezorijentacija se povećavala. Otac mu je bio jedina porodica. Sada nije imao nikog. U jednom trenutku više nije mogao da

izdrži. Morao je da izađe, da promeni ambijent nadajući se da će mu možda to pomoći. Ali nije. Tom je to znao kada je stigao u Malagu. Odlazak na put samo bi sve pogoršao, jer i kada bi se mesto promenilo, dezorijentacija bi ostajala.

Unajmio je auto i samo se odvezao. Po glavi su mu se motala pitanja. Pitanja koja je Tom i dalje želeo da postavi ocu kako bi mu sve bilo jasnije. Da pronađe pravi smer za svoj život. Ali smrt ne poznaje pitanja i ne daje odgovore. Ona svakog ostavlja samog. Samog u ništavilu u koje je i Tom ulazio. Bilo je to negde u španskom selu koje je izgledalo prazno kao Tomov život.

Poslednji putokaz koji je ukazivao na konačište davno je ostavio iza sebe. Vodio je daleko od glavnog puta u planine. Tom je znao, kada je odlučio da se isključi sa glavnog puta, da neće imati dovoljno goriva za povratak. *Koja je svrha vraćanja?* – pomislio je Tom. *Vraćati se životu koji više ne postoji? Koja bi svrha tu mogla da se krije?* – razmišljao je iznova i iznova. Da mu je otac živ, sigurno bi mu odgovorio. To bi bio odgovor optimiste, jer samo nepokolebljivi optimisti imaju odgovor čak i kada život ćuti. *Šta je smisao toga?* – pomisli Tom

zastavši na trenutak. Zar to nije bilo glavno pitanje? *Šta je uopšte smisao života?* Tom bi voleo da ocu postavi bar još jedno pitanje.

Bacio je pogled na suvozačevo sedište. Tu je ležalo sve što ga je podsećalo na oca. Bila je to kutija, ni velika ni mala. Ništa posebno, baš kao i život njegovog oca. Kutija je bila zatvorena, ali Tom je znao šta je u njoj.

Unutar kutije bio je Tomov dragi kamen. Tako ga je njegov otac uvek zvao. Bio je to mali zeleni kristal. Tom se odlično sećao šta mu je otac uvek govorio. *Štiti te. Kad je s tobom, ništa loše ne može da ti se dogodi.* Tomov otac je oduvek tvrdio da je kamen krhotina *Smaragdne ploče*[*]. Ploča je bila mitska i na njoj je, prema drevnim legendama, bila ispisana tajna duše sveta. Tom je cenio kamen i divio mu se. Kako je rastao, bio je sve sigurniji u to da je zapravo u pitanju samo isprana krhotina stakla koju je njegov otac sigurno pronašao na plaži. Ali kao dete, verovao je u magiju i osećao je da nešto magično i dalje izvire iz tog kamena. Naročito sada kada je mislio

[*] *Tabula Smaragdina* – poznata i kao *Zapis sa smaragda* ili *Smaragdna tablica* kompaktan je hermetički tekst koji, kako se veruje, potiče iz II ili III veka p. n. e. Islamski i evropski alhemičari veoma su ga cenili kao temelj svoje veštine. (Prim. prev.)

na oca. Bila je to čarolija koja ga je na trenutak držala u životu. Zato što je njegov otac posedovao dar: umeo je da priča priče o svetu i one bi se obistinile. *Nedostaju mi njegove priče. Nedostaje mi on. Otac je uvek mogao da unese smisao životu*, pomisli Tom.

Kiša je počela jače da pada i kroz isprani prozor automobila Tom je sada mogao u daljini da prepozna konak na koji je ukazivao znak na glavnom putu. Bila je to velika, stara drvena kuća, smeštena u podnožju šumovite planinske padine. Iz daljine je izgledalo kao da je usečena u stenu. Ipak, kako se Tom približio, shvatio je da ga utisak vara. Kuća je sagrađena tik uza kameni zid koji je štrčao iz šume. Put su činile klizave drvene daske. Kada je Tom izašao iz auta, valjala se oluja i uz kišu se razvila i grmljavina. Odozdo, kuća je izgledala jezivo. Delovala je sumorno, baš kao da je iz nekog drugog veka. Ali Tom nije imao izbora. Barem se činilo da unutra ima svetlosti. Mokar do gole kože, konačno je stao ispred pomalo iskrivljenog ulaza. Na trenutak je oklevao, a onda je ugledao čudno ime urezano u drvo iznad vrata i zapitao se šta ga čeka u ovoj kući.

DRUGO POGLAVLJE

Tom je bio zadovoljan kada je otkrio da je drvena kuća topla i udobna. Činila mu se sasvim drugačijom nego što je izgledala spolja. Nije bila tmurna, više je odavala utisak začaranog mesta. Dočekala ga je velika soba sa masivnom gvozdenom posudom u sredini. Bila je pričvršćena za plafon i visila je iznad velikog plamena. Iz nje je dopirala utešna toplina, koja je ispunila celu sobu. Zaprepastio se kada je shvatio da nije jedini posetilac. Rasuto po sobi, sedelo je više od šačice gostiju. Jeli su i razgovarali. Tom ih je na trenutak posmatrao, osećajući se kao da se nalazi na nekom posebnom mestu.

Kako je svet čudan, pomisli u sebi. Bio je to prvi put u životu da je krenuo bez cilja i razmišljanja. U prošlosti se nikada ne bi odvažio na takvo nešto. *Na kraju krajeva, čoveku je u životu uvek potreban plan kuda ide, inače može da se izgubi,* uvek je govorio sebi. *Ipak, izgleda da život ima svoj plan i čovek može da prati taj put*, pomislio je Tom sada dok je razmišljao o ovom čudnom mestu. Još nije znao kako je dospeo ovde.

„Zašto si tako dezorijentisan, sada si ovde", otrgle su ga od misli nečije reči. Starica koja je po godinama mogla da mu bude majka iznenada je stala pored njega. Ljubazno je pogledala Toma. „Pre ili kasnije, svi završe ovde." Tom nije razumeo. Starica mu se osmehnula. „Svi dezorijentisani." Pogledala je Toma. „Uvek dolaze u *Nepenti*." Tom se seti čudnog imena koje je video napolju. *Nepenti* je bilo urezano u drveni okvir iznad vrata. *Ali šta je značilo to ime?* Upitno je pogledao staricu.

„Samo budi strpljiv, shvatićeš. Ali sad pođimo, mora da si gladan." Odvela je Toma do jednog od malih stolova blizu gvozdene činije. Vatra je bila topla i polako mu je sušila odeću. Iako mu se to mesto i dalje činilo čudnim, osećao se sve sigurnijim. Razmišljao je o staričinim

rečima i nazivu ovog mesta kada je posluženo prvo piće i jelo. *Ovo je baš čudno, ništa nisam naručio*, začudio se nakratko. Ali onda mu je palo na pamet da satima nije jeo ništa prikladno. Dakle, ne postavljajući više pitanja, jeo je i pio i bio je srećan što je konačno ponovo mogao da se najede.

„Da li ti se dopada?“ Starica je ponovo stala pored njega. Sa osmehom koji samo utoljena glad može izazvati, Tom ju je pogledao. „Ukusno je. Nisam ni morao da ga naručim, došlo je samo.“ Starica se ponovo osmehnula, kao i kada su se prvi put sreli. „Ovo mesto zna šta ti treba“, rekla je i odmah je otišla. Tom nije imao vremena ni da razmisli o njenom poslednjem komentaru, jer nije prošlo mnogo vremena pre nego što se vratila. Donela je dva puna pehara od obične gline i sela za sto sa Tomom.

„Ovo mesto je dobilo ime po napitku iz grčke mitologije.“ Zastala je malo, pa dodala: „*Nepenti* je bio lek koji se dodaje vinu da bi uklonio patnju, oterao strah i učinio da čovek zaboravi na sve bolesti. To je bio dar od bogova.“ Tom je neizbežno pogledao u dve glinene posude dok je ona govorila: „Svrha ovog mesta je da odagna patnju onima koji ovde pronađu put. Naplašeni

gube strah, bolesni ponovo uživaju u životu.“ Zastala je i pogledala Toma prodornim pogledom. „A dezorijentisanima se ukazuje put.“ Tom je znao da misli na njega i pitao se koji je to put. Zatim je nastavila: „Ovo mesto zove se *Nepenti* zato što to i jeste: mesto bez brige.“ Tada starica zaćuta.

Mesto bez brige, pomisli Tom. Nije li to bilo ono što je tražio kada je otišao od kuće pre nekoliko dana? Mesto koje će okončati njegovu patnju i naterati ga da zaboravi bol. „Dezorijentisani uvek dolaze u Nepenti?“, umesto pitanja, Tom ponovi frazu koju je starica izgovorila na početku njihovog susreta. Pogledala ga je i nemo klimnula glavom. „Ali ja nisam došao ovde namerno. Bila je to poslednja prilika da se nađe konačište.“

Starica se ponovo osmehnula. „A ipak si ovde. Ili možda baš zbog toga“, rekla je mirno.

Tom je pokazao na svoju šolju. „Moram li to da popijem?“ Starica je pokazala na svoju šolju i rekla: „Pićemo zajedno. Ali to je tvoj izbor. Ne moraš ništa u životu da radiš ako ne želiš.“ Tom nije bio siguran šta bi trebalo da misli o tome, ali samopouzdanje mu se pojačavalo. Posegnuo je za šoljom i postavio sledeće pitanje: „Šta se

onda dešava?“ Starica ga je pogledala sa dubokom unutrašnjom smirenošću: „Sve brige nestaju.“ Tom je razmišljao. Šta je mogao da izgubi? Ne bi ga otrovala. Zaista nije imao razloga da joj ne veruje. Hrana je bila ukusna, a ona mu je dala mesto pored vatre. I ostali gosti u sobi delovali su prijateljski. Ako su i oni pili iz šolje kada su došli ovde, očigledno im to nije škodilo. Verovatno su piće i njegovi mistični efekti ionako bili samo plod mašte drevnih ljudi. Možda je to bio jednostavno ljubazan gest prema gostima. Sigurno su se i svi ostali izgubili, koliko god to mesto bilo skriveno. Verovatno se ništa neće dogoditi. U najboljem slučaju, ponovo će imati dobar osećaj kada kasnije legne u krevet. Možda će biti pošteđen nemirne noći ispunjene lošim mislima ako bude pio sa staricom. „Zašto pijemo zajedno?“, upita Tom nakon što je pomislio da je, ipak, samo njegove brige trebalo da se rasplinu. „Da te povežem sa ovim mestom“, odvratila je starica. Tom se osmehnuo. Verovatno je starica samo uživala u piću. Počeo je da mu se dopada način na koji ona govori i gleda na svet. To ga je malo podsetilo na magiju koju je njegov otac oduvek znao da širi pričajući priče. *Za mog oca*, pomislio je dok je podizao šolju. Starica je

učinila isto i oboje su pili. To je bilo vino, zaista. Imalo je veoma sladak ukus, ali bilo je i nečeg gorkog u njemu. Tom ga je popio u jednom gutljaju, kao što se pije lek. Starica je takođe brzo popila i već je ponovo ustajala.

„Šta sad?“, upita Tom videvši da će starica otići.

„Već sam ti rekla. Tvoje brige će otići od tebe.“ Tom je pomalo razočarano pogledao staricu. Da li se samo šalila? Već ga je iznervirala sopstvena lakovernost, kad je starica dodala: „Idi sad na spavanje. Tvoji snovi će te usmeriti.“

Kada je Tom to čuo, znao je da ga je starica prevarila jer on nikada nije sanjao. Od detinjstva nije imao nijedan san. Ono što je rekla moglo je donekle da promeni ostale goste. Možda su svi uveče ležali u krevetu, u potpuno blaženom stanju od vina, i pričali svoje snove sledećeg jutra. Ali znao je da mu to neće uspeti. On jednostavno nije sanjao. Tom je gotovo verovao da više nikada to neće ni moći. Kao da mu je pročitala misli, starica ga još jedanput pogleda. Ozbiljnim glasom, reče mu: „Ove noći ćeš sanjati.“